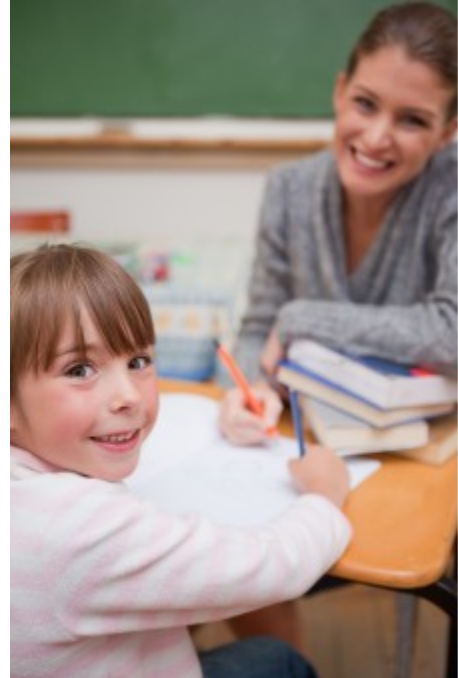

Den gode læreren

Voksne i skolen er både ansvarlige for, og samtidig de eneste som er i posisjon til, å sikre at absolutt alle elever har en trygg hverdag i skolen, i et godt læringsmiljø.

Enkelteleven er til en hver tid prisgitt lærere og assistenter som de har. Spesielt viktig er kontaktlæreren, som har primæransvaret for sine elever. Men også andre lærere, assistenter og voksne i skolen kan være viktige for at enkelteleven skal oppleve trygghet i et godt læringsmiljø.

Lærerens fem roller

Den gode læreren er en syntese av minst fem ulike roller. Læreren er først og fremst lærer som skal undervise, sikre læring og faglig utvikling, og ikke minst motivere og legge til rette slik at elever får til å lære det vi ønsker at de skal få til. Dette er hovedmålsettingen med å drive skole.

Den gode læreren er imidlertid også:

- **leder**, som skal peke ut retning, gå i front, og vise vei.
- **omsorgsperson**, med ansvar for at enkelteleven har det godt i skolen.
- **oppdrager og normdanner**, med ansvar for å se enkelteleven, samt for å fange inn og fange opp elever som enten tar dårlige valg, eller som ikke får til det som er ønsket og forventet.
- **samarbeider**, alle veier innad i skolen, samt ut mot foreldre og foresatte, og ut mot instanser utenfor skolen.

Å få gjort en god nok jobb på alle fem områdene, stiller store krav til skolen, og til den enkelte lærer og kontaktlærer. Les mer om lærerens ulike roller i

artikler på medlemssidene.

Elever fra A til Å

Elever finnes i alle varianter. De fleste elever er stort sett romslige og greie å ha med å gjøre, for voksne flest. De verken krever mye, eller handler mye på tvers av ansatte i skolen, eller av medelever. Har de gått over streken, er det ofte relativt enkelt for de fleste voksne å dra dem inn igjen.

For en gruppe elever kan det imidlertid være annerledes. For disse elevene spiller det stor rolle hvilke voksne de møter, og hva voksne gjør for å bygge tillit, bygge gode relasjoner, og etablere tydelige og forutsigbare rammer. Dette er elever som raskt kan komme på tvers av omgivelsene, som kan handle negativt mot både medelever og voksne, og som stiller store krav til voksne som ønsker endring. Det er ofte denne gruppa av elever som får, og tar det meste av lærerens, assistentens og skoleledelsens tid, krefter og oppmerksomhet.

Alle som arbeider i skolen kommer i kontakt med de mest utfordrende elevene, elever med utvidede behov, eller elever med mangelfulle strategier for å forholde seg godt til omgivelsene. Det stiller store krav til den ansatte, og må være styrende for hvilke kvaliteter, egenskaper og styrker man bør ha. Det er ikke gitt alle voksne å kunne takle alle typer elever like godt.

Den gode læreren

Den gode læreren er ingen sjablong, eller enkel variant som kan kopieres. Hun og han finnes i et utall varianter, og kan samtidig oppleves ulikt av ulike elever. Det en elev opplever som godt og nærværende, kan andre knapt legge merke til. Likevel går noen forhold igjen i elevens møte med det som blir opplevd som den gode læreren.

- Eleven opplever trygghet, og føler seg vel sammen med den voksne.
- Eleven opplever å bli sett, og at den voksne har nærvær.
- Eleven opplever den voksne som forutsigbar og tydelig.
- Eleven opplever fasthet og et fravær av negativitet.

I sum er dette byggesteiner til Den gode en-til-en relasjonen.

Relasjonssterke voksne, som er gode på å inngi tillit og til å få elever på lag, har et avgjørende fortrinn i forhold til voksne som igjen og igjen kan oppleve det motsatte. Fortrinnet blir spesielt tydelig i arbeidet med elever som skiller seg ut negativt, og som kan oppleves som mye på tvers av både voksne og medelever.

De færreste er gode på alt, men mange er gode på mye. Voksne som er gode i møtet med den utfordrende enkelteleven, kan også ha mange plusspoeng på andre områder, som for eksempel:

- Forutsigbarhet
- Konsekvent
- Tilrettelegging for at eleven skal få til
- Å være forberedt
- Struktur, orden og systemer
- Tydelighet
- Tilstedeværelse
- Å være i forkant av trøbbel og uønskede forhold
- Vennlighet og gode signaler
- Å være handlingsrettet
- Samarbeid alle veier

Ulikhet i styrker er en del av voksenmangfoldet i skolen. Alle voksne er ikke alltid på plussiden, verken på disse områdene, eller på det å bygge gode en-til-en relasjoner.

Et mangfold av voksne

Skolen må ta høyde for mangfold og ulikhet hos voksne. Ansatte i skolen kan være forskjellige på de fleste vis. De har ulik balast og ståsted, og kan også dra i ulik retning. Forskjellighet er både en del av normalen og en realitet, og virker inn på de fleste områder som har betydning for arbeidet med elever.

Mangfoldet blir blant annet synlige i forhold til:

- hva man anser som viktig og mindre viktig i skolen/ i arbeidet med elever
- hva man anser som egen rolle inn mot elever, foreldre og medarbeidere
- hva man tolererer av krenkende og uakseptabel atferd

- hva man legger merke til, eller ikke, i arbeidet med elever
- hva man får til og ikke får til
- hva man ønsker og ikke ønsker
- **hvordan** man handler for å skape endring

og i hvilken grad man har:

- kunnskap og erfaring
- struktur og tydelighet
- handlekraft
- relasjonsstyrke
- lojalitet
- initiativ
- vilje til fellesskap og samarbeid

Mangfoldet og variasjonene er store med hensyn til hvordan voksne i skolen klarer å fylle alle sine roller, til det beste for elevene. Elever trenger ulikt, og forskjellighet mellom voksne er derfor på mange områder et gode og en berikelse for elever.

På andre og avgjørende områder kan imidlertid voksnes forskjellighet medvirke til at elever ikke har en god hverdag i skolen. Voksnes forskjellighet på disse områdene er kanskje den største utfordringen for at skolen skal kunne bli god for absolutt alle.

Et mangfold med følger

Voksnes forskjellighet i skolen innvirker på, i hvilken grad

- elever opplever seg sett av voksne
- elever på vei inn i negative roller blir fanget opp tidlig, før rollen får festet seg
- små forhold får lov til å utvikle seg, og bli store og alvorlige
- det er et godt arbeidsmiljø i en klasse
- krenkende og ødeleggende atferd blir avdekket, grepet fatt i og stoppet
- elever opplever trygghet, tilhørighet, og det å lykkes
- foreldre opplever å ha et godt samarbeid med skolen

Mye av systemarbeidet på enhver skole, skjer for å bøte på uheldige forhold som oppstår som følge av voksnes ulikhet. Alle skoler vektlegger enhet i voksegruppa for å motvirke uheldige konsekvenser av at vi voksne

- forstår ulikt
- ser ulikt
- ønsker ulikt
- får til ulikt og
- handler ulikt i forholdet til elevene

Systemarbeid er imidlertid ikke tilstrekkelig for å skulle bygge den gode skolen. Systemer kan vanskelig forebygge eller dekke inn alle uønskede forhold som kan bli resultat av voksnes forskjellighet. Derfor bør det også stilles krav til ansatte i skolen, og spesielt til kontaktlærere, med hensyn til egnethet og egenskaper i arbeidet med barn og ungdom.

Les mer om

- **Plattform- og systemarbeid**
- **Voksnes forskjellighet i skolen**